

Vår referanse:

Deres referanse:

Dato:

07.09.2026

The logo for 'parat' is located in the top right corner. It consists of the word 'parat' in white lowercase letters inside a red speech bubble shape.

Til:

Klima- og miljødepartementet

P.b 9029 Grønland
0133 Oslo

Tlf 21 01 36 00

post@parat.com
parat.com

NO 971 480 270

Høring - Rapport fra ekspertutvalget om klimatilpasning, «Norge i hardt vær».

Parat støtter ekspertutvalgets hovedbudskap om at Norge må forberede seg bedre på konsekvensene av et klima i endring. Mer ekstremvær vil påvirke arbeidsplasser, boliger, kritisk infrastruktur og samfunnets evne til å opprettholde viktige tjenester. Klimatilpasning er derfor ikke bare miljøpolitikk. Det er også arbeidslivspolitik, næringspolitikk og beredskapspolitik.

For Parat er menneskeskapte klimaendringer en av vår tids største utfordringer. Norge må oppfylle sine klimaforpliktelser, samtidig som omstillingen sikrer arbeid og verdiskaping. Nye arbeidsplasser må skapes der andre forsvinner, og arbeidstakerne må få reelle muligheter til å omstille seg.

Parat støtter på denne bakgrunnen hovedretningen i rapporten. Vi mener samtidig at arbeidslivets rolle og partssamarbeidet må få en tydeligere plass i det videre arbeidet.

Klimatilpasning må understøtte arbeidslinja

Arbeidslinja er et grunnleggende utgangspunkt for Parat. Flest mulig skal kunne delta i arbeidslivet, og det skal lønne seg å arbeide. Klimatilpasning må derfor også handle om å beskytte arbeidsplasser og sikre at virksomheter kan opprettholde aktiviteten når de rammes av ekstremvær eller svikt i kritisk infrastruktur.

Stengte veier og jernbaner, strømbrudd, skader på bygg og svikt i elektronisk kommunikasjon kan føre til driftsstans, tapte inntekter og permitteringer. Det kan også hindre ansatte i å komme seg på jobb. Konsekvensene rammer særlig arbeidstakere i stedbundne yrker, blant annet innen helse, omsorg, transport, bygg, renhold, handel, luftfart og beredskap.

Forebygging som reduserer risikoen for driftsstans og tap av arbeidsplasser, støtter derfor også arbeidslinja. Når klimaendringene fører til omstilling i næringer og lokalsamfunn, må målet være at ansatte kan gå over i nye oppgaver og arbeidsplasser. Klimatilpasning må ikke bli en begrunnelse for å avvikle arbeidsplasser uten en plan for arbeid og ny verdiskaping.

Klimaendringene vil også påvirke arbeidsmiljøet i en rekke yrker. Høyere temperaturer, flere heteperioder, mer nedbør og hyppigere ekstremvær kan gi større belastninger for ansatte som arbeider utendørs eller i utsatte næringer. Klimatilpasning må derfor inngå som en del av det systematiske HMS-arbeidet, og arbeidsgivere må vurdere hvordan arbeidsforhold, verneutstyr, arbeidstid og organisering av arbeidet påvirkes av et klima i endring.

Arbeidstakernes rettigheter må avklares

Rapporten peker på at ansvarsforholdene kan være uklare når ekstremvær hindrer ansatte i å møte på jobb eller fører til at arbeidsplassen må stenge. Parat støtter utvalgets anbefaling om at reglene og ansvarsforholdene i arbeidslivet avklares.

Regjeringen bør ta initiativ til et samarbeid med partene i arbeidslivet om arbeidstakernes rettigheter og arbeidsgivernes plikter ved ekstremvær. Det gjelder blant annet spørsmål om lønn, fravær, fremmøte, hjemmearbeid og arbeidsgivers ansvar for arbeidstakernes sikkerhet. Reglene må være tydelige og forutsigbare før hendelsene oppstår.

Arbeidsgivere må også ta klimarisiko inn i virksomhetenes arbeid med arbeidsmiljø og beredskap. Risikovurderinger og planer for å opprettholde driften må utarbeides i samarbeid med ansatte, tillitsvalgte og verneombud. De ansatte kjenner virksomheten, arbeidsoppgavene og sårbarhetene. Medbestemmelse gir derfor bedre planer og større mulighet til å lykkes når en alvorlig hendelse inntreffer.

Felles ansvar må ikke bety uklart ansvar. Kostnader og risiko skal ikke skyves over på den enkelte arbeidstaker.

Kompetanse og utdanning

Klimatilpasning vil øke behovet for ny kompetanse innen blant annet beredskap, bygg og anlegg, energi, vannforvaltning, transport og samfunnsplanlegging. Myndighetene må derfor sikre at utdanningssystemet, fagskolene og ordningene for etter- og videreutdanning bidrar til å dekke framtidige kompetansebehov.

Beredskap krever både infrastruktur og mennesker

Parat støtter utvalgets vektlegging av forebygging, vedlikehold og sikring av kritisk infrastruktur. Veier, jernbane, flyplasser, havner, kraftforsyning, elektronisk kommunikasjon og vann og avløp må tåle større belastninger enn i dag. Klimarisiko og sikkerhet må vurderes tidlig når kritisk infrastruktur skal planlegges, bygges eller oppgraderes.

Sikker tilgang på kraft og nettkapasitet er avgjørende for arbeidsplasser, industri, offentlige tjenester og beredskap. Kraftanlegg og strømmnett må derfor sikres bedre mot ekstremvær. Samtidig må klimatilpasningen ses i sammenheng med behovet for mer kraftproduksjon og større overføringskapasitet.

Beredskap handler likevel ikke bare om fysiske anlegg. Norge trenger ansatte som kan forebygge, vedlikeholde, reparere og holde kritiske funksjoner i gang. Fagarbeidere, teknisk personell, transportansatte, helsepersonell, ansatte i nødetatene og andre som utfører samfunnskritiske oppgaver, er en avgjørende del av beredskapen. Behovet for arbeidskraft og kompetanse må derfor inngå i myndighetenes og virksomhetenes beredskapsplanlegging.

Klimatilpasning må også styrke matberedskapen. Klimaendringene kan ramme matforsyningen både gjennom avlingssvikt og skader i Norge og gjennom svikt i internasjonale forsyningskjeder. Matberedskap handler derfor om at hele verdikjeden fungerer, fra innsatsfaktorer og produksjon til foredling, transport, lagring og distribusjon. Internasjonal handel er viktig, men kan ikke alene være en beredskapsstrategi når flere land og forsyningskjeder rammes samtidig. Norge må ha tilstrekkelig nasjonal og regional kapasitet til å opprettholde matforsyningen når ekstremvær eller andre kriser rammer.

Det samme gjelder verdikjedene for legemidler, energi og andre nødvendige varer og tjenester. Norge må ha kapasitet til å håndtere hendelser som rammer flere samfunnsområder samtidig. Dette krever planlegging og et forpliktende samarbeid mellom myndighetene, arbeidslivet og berørte næringer.

Tydelige prioriteringer og rettferdig fordeling

Parat støtter at forebygging og vedlikehold vurderes på lik linje med nye investeringer. Det er ofte bedre og rimeligere å forebygge skader enn å reparere etter at de har oppstått. Tiltakene må samtidig bygge på tydelige prioriteringer og realistiske vurderinger av kostnader, nytte, arbeidskraft og gjennomføringsevne.

Nye satsinger må ikke føre til flere administrative lag, omfattende rapporteringskrav eller en rekke små tilskuddsordninger. Klimatilpasning må så langt som mulig innarbeides i eksisterende planlegging, budsjetter og ansvarslinjer. Staten må samtidig sørge for bedre samordning og tydeligere ansvarsdeling mellom statlige virksomheter, fylkeskommuner, kommuner, næringslivet og andre berørte aktører. Mange kommuner har begrenset kapasitet til langsiktig planlegging og gjennomføring av klimatilpasningstiltak. Staten må derfor sikre at kommunene har tilgang til nødvendig fagkompetanse, veiledning og finansiering slik at krav og forventninger kan omsettes til konkrete tiltak.

Konsekvensene av klimaendringene vil være ulikt fordelt. Kommuner, husholdninger og virksomheter har forskjellige økonomiske forutsetninger for å gjennomføre nødvendige tiltak. Parat støtter derfor at fordelingsvirkningene vurderes når tiltak og finansieringsordninger utformes. Vi støtter også at solidaritetsprinsippet i naturskadeforsikringen videreføres.

Klimatilpasning skal ikke øke forskjellene eller føre til at kostnadene skyves over på arbeidstakere, husholdninger og kommuner med minst økonomisk handlingsrom.

Avslutning

Parat mener klimaendringene må møtes med tidligere forebygging, bedre vedlikehold, tydeligere ansvar og større oppmerksomhet om arbeidslivets rolle. Parat mener at arbeidet med klimatilpasning har best forutsetning for å lykkes når det gjøres i tett dialog med partene i arbeidslivet, i tråd med den norske modellen.

Klimatilpasning må beskytte arbeidstakerne, understøtte arbeidslinja og bidra til at arbeidsplasser, verdiskaping og kritiske samfunnsfunksjoner kan opprettholdes.

Det krever investeringer i infrastruktur, tryggere forsyningslinjer og tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre nødvendige tiltak. Ansatte, tillitsvalgte og verneombud må involveres når virksomhetene planlegger for et klima i endring. Erfaring viser at endringer lykkes best når arbeidsgivere, ansatte og tillitsvalgte involveres tidlig og samarbeider om løsningene.

Slik kan vi styrke arbeidslivet, beredskapen og samfunnets evne til å håndtere fremtidige kriser.

Med hilsen
Parat

Unn Kristin Olsen
Leder

Arve Sigmundstad
Fagsjef, samfunns-
og myndighetskontakt